

כי תבוא (378)

ושמחת בכל טוב אין טוב אלא תורה, כלומר שישמח ביום טוב מתוך שיעשנו כולו לה' ולתורתו כי סבירא לו כרבי אליעזר דאמר כולו לה'. וקשה אם כן באיזה זכות יהיו עשירים, לזה אמר לפיכך משה רבינו מזהיר את ישראל עשר תעשר, ועל ידי זה תתעשר. *ספר "מקח טוב"*

וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' (כו, יא)
 אדם שמקבל מתנה מאת המלך, אינו שמח כל כך על עצם ערכו של החפץ, כפי שהוא שמח על העובדה שהמלך נתן לו מתנה. חשיבותו של הנותן היא העיקר בשמחתו. לפיכך אמר הכתוב: **"וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב"**, לא רק משום שהוא טוב אלא בעיקר **"אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה'"**, משום שה' יתברך הוא הנותן. *מענינה של תורה*

בְּעֲרַתִּי הִקְדַּשְׁתָּ מִן הַבַּיִת וְגַם נִתְתָּיו לְלוֹי (כו, יג)
 נאמר (משנה מעשר שני פ"ה מ"ו): **"נִתְתָּיו לְלוֹי"**, זה מעשר ללווי, **"וְגַם נִתְתָּיו"** זו תרומת מעשר (לכהן). ויש לעיין, הרי מצות הביעור נוהגת גם במעשר ראשון וגם בתרומה, אם כן מדוע אצל לוי כתבה התורה בפרוש, ואילו הכהן רק נתרבה מתבת **"וְגַם"**. והנה יש חילוק בין כהן ללווי. כי סתם לוי הוא עני, וכלשון הפסוק: **"וּבֹא הַלוֹי כִּי אֵין לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה עִימָךְ"** (דברים יד, כז, ועיין ספרי שם בכל מקום שאתה מוצא לוי הזה תן לו וכו'), אבל סתם כהן הוא עשיר, כדאיתא בספרי (פ' וזאת הברכה על הפסוק **"בְּרַךְ ה' חֵילוֹ"**): רוב כהנים עשירים הם. מעתה אתי שפיר: הלווי נכתב במפורש בתורה בפסוקים אלו של שנת מעשה עני, כי בדרך כלל הוא עני וכנ"ל, וממילא מקבל גם מעשר ראשון וגם מעשר עני, אבל הכהן אינו עני ואינו שייך לפרשה של עני, ומגיעה לו רק תרומה, לכן כתבתו התורה רק בריבוי.

ספר "שבענו מטובך" רב קניבסקי זצ"ל

לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי (כו, יג)
 לשם מה כפילות לשון זו? ברם, יתכן שיקיים אדם מצוה ויסיח דעתו הימנה, כי ישכח את זה אשר ציווה אותה ויקיימה מתוך רגילות גרידא, **"מצוות אנשים מלומדה"**. לפיכך אומרים: **"לֹא עֲבַרְתִּי מִמִּצְוֹתֶיךָ וְלֹא שָׁכַחְתִּי"**, שעה שקיימתי את המצוות לא שכחתי אותך, אשר ציוויתני אותן. *מענינה של תורה בשם "שפת אמת"*

שמחה רק לימוד תורה!

תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וְכו' (כח, מז)
 עבודת ה' בשמחה, איך משיגים שמחה בעולם הזה? מה עושים כדי לעבוד את ה' בשמחה? מסופר על רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ששאל פעם את אחד העסקנים שמאוד תמך בבניית הישיבה בלייקוד ובביסוסה, מגדולי אנשי העסקנים ביהדות ארצות הברית ונדבן נכבד מאוד: ומה

וְהָיָה כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה וְיִרְשָׁתָּהּ וְיִשְׁכַּבְתָּ בָּהּ (כו, א)

הגמרא (מגילה י.) אומרת: מסורת בידנו מאנשי כנסת הגדולה כל מקום שנאמר **"וַיְהִי"** לשון צער, **"וַיְהִי"** הרי הוא לשון שמחה. ולכאורה מה שמחה יש כאן בפרשת ביכורים? אומרים חכמי המוסר: מצות ביכורים נצטוו בני ישראל כדי שידע האדם, שאף שהוא עבד ועמל בשדה, עליו לתת את 'הראשית' שהם הביכורים לה'. להודיע לכל, שאף שהקרקע שלו והפירות הם יכול אדמתו, הכל שייך לבורא עולם שהוא משפיע עלינו את השפע. ומוסיפים שבמצות הביכורים יש שמחה גדולה, שה' משפיע לאדם את השפע, והברכה כוללת את כל הברכות שהם בני חיי ומזוני. וכך רמוז הדבר בפסוק: **"כִּי תָבֹא אֶל הָאָרֶץ"**, חיים תחיו ותבואו לארץ. **"אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה"**, מזוני, תקבל את טוב הארץ. **"וְיִרְשָׁתָּהּ וְיִשְׁכַּבְתָּ בָּהּ"**, בני ירושה. *ספר "שולחן אליהו"*

עני ועשיר! וְשִׂמְחָתָּ בְּטָנָא (כו, ב)

במסכת ביכורים (פרק ג, מ"ח) מבואר שהעשירים היו מביאים בקלות של כסף ומחזירים להם את הקלתות, ואילו העניים היו מביאים בכלי נצרים ולא החזירו להם את הסלים אלא נשארו בידי הכהנים ועל זה אמרו בגמרא (ב"ק צב:), היינו דאמרי אינשי **"בְּתַר עֲנִיא אֲזַל עֲנִיּוּתָא"**. ותמוה למה לקחו מן העניים אף הסל הקטן של נצרים שלפעמים הכלי ביד העני חשוב יותר מכלי הכסף של העשיר. יש לומר, כתוב (בפסוק טז) **"וְשִׂמְחָתָּ וְעִשִׂיתָ אוֹתָם"**, ופירש רש"י ז"ל, בת קול מברכתו, הבאת ביכורים היום, תשנה לשנה הבאה, ולכן לעשירים מחזירים את כליהם כדי שיביאו בכלים הללו גם בשנה הבאה, מה שאין כן העני לוקחים ממנו הכלים של נצרים, ואומרים לו, תזכה לשנה הבאה להביא בכלי כסף וזהו.

וְשִׂמְחָתָּ בְּכָל הַטּוֹב (כו, יא)

איתא במדרש (תמחומא ראה. יא) בפסוק זה, אין טוב אלא תורה לפיכך משה מזהיר את ישראל עשר תעשר. והוא תמוה. ונראה דאיתא (פסחים סח) דרבי יהושע אומר שחייבין לחלוק את היום טוב שיהא חציו לה' וחציו לכם לאכול ולשתות, ורבי אליעזר אומר או כולו לה' או כולו לכם. ואיתא (שבת קיט) מפני מה בני בבל עשירים מפני שמכבדים את המועדות, והיינו במאכלים טובים, ולכאורה לדעת רבי אליעזר שיש לעשות כולו לה', למה יוותרו על עשירות והרחבת הדעת לעבוד את ה' מתוך מנוחה מדאגת פרנסה. אך יש עוד סגולה לעשירות, והוא אשר אמרו (תענית ט.): עשר בשביל שתתעשר, א"כ תהיו עשירים בזכות שיתנו מעשר, וזה כונת המדרש

הלכה: בירך על הפרי ובא לאכול פרי אחר
המברך על פרי ולאחר שאכלו בא לאכול פרי אחר שברכתו כברכת הראשון אם כיוון בעת ברכתו לפטור גם את הפרי האחר או שהיה הפרי האחר לפניו בעת הברכה אינו צריך לברך. אולם אם לא כיון לפוטרו וגם לא כיון שלא לפוטרו אלא בירך בסתמא, וגם לא היה לפניו על השולחן נחלקו הפוסקים האם צריך לחזור ולברך על הפרי האחר, ולענין דינא לבני ספרד אינו חוזר ומברך כיון שדרכו של אדם להפתח מאכילה קטנה לאכילה גדולה נחשב כאילו כיון וה"ה משתיה לשתייה.
ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: עקש-לב, לא ימצא-טוב; וְנִהְפֵךְ בְּלִשׁוֹנוֹ, יְפוֹל בְּרַעְיָה.
ספר משלי

חקירה: שומא הדר
ממכר חדש, או רק סילוק מהקרקע (ש"ך חו"מ קג-יא: ריטב"א- מכר חדש ונמוקי יוסף בדעת הרמב"ם: סילוק)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: ארוחת גחלים
הגאון רבי מאיר שפירא עמד פעם בהיכל ישיבתו והשמיע שיעור בגמרא. בתוך כך הופיע ראש הקהל וביקש מרבי מאיר להיפנות לשעה קלה, כי ענין דחוף לו אליו. ניסה רבי מאיר להסביר לו, כי אינו יכול להפסיק מתלמודו, אך הפרנס לא אבה להמתין ותבע בתוקף שהרב יתפנה אליו בלי דחוי. "נו מילא", נתחייך רבי מאיר, בוא והצטרף אלי לארוחה. לארוחה? השתומם ראש הקהל, איזו ארוחה? אמר לו רבי מאיר: וכי אינך יודע מה שאמרו חכמים בגמרא: שכל הפוסק מדברי תורה ומתפנה לשיחה של חולין, מאכילין אותו גחלי רתמים.
ספר "חד וחלק" חלק ג (דף קסה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זווריה, ראובן בן איוא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס תנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. **זיווג הגון:** נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר ולינותן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזול לאוגי. **לעילוי נשמת:** ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. אמיל חיים בן עזו עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה

עם התורה שלך? שמע זאת הגביר והחזיר, הוא תמה מאוד על רב אהרן ושאל: הלא אני תומך גדול וידוע ששכרו של זבולון היה על התמיכה בתורתו של יששכר, אם כן למה מתכוון רבינו בשאלה, מה עם התורה שלי? השיבו רבי אהרן: שמע נא, לעולם הבא אכן יש לך חלק עצום, הלא אתה מחזיק תורה גדול ואפשר רק לקנאות בחלקך, אבל מה עם העולם הזה? הרי צריך גם קצת עולם הזה. שוב, הגביר לא הבין את כוונת רבי אהרן, פניו התמהות דרשו הסבר, וראש הישיבה הסביר: בוא לישיבה, שב ולמד אתנו קצת, תהיה לך הנאה של העולם הזה. הרי כל היום אתה רץ ועסוק בעסקיך ובעניני הישיבה, ואינך מניח לעצמך לשמוח קצת, ללא תורה בעולם הזה, מה הנאה יש לך? איזו שמחה היא שמחתך, אתה מפסיד את השמחה מכל רגע של לימוד! הנה לפנינו עצה גדולה כיצד להגיע לעבודת ה' בשמחה, על ידי לימוד התורה. **"פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים, מְשַׁמְחֵי לֵב"**
ספר יחי ראובן

בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ (כת.ו.)
"ל בדרך רמז דהפסוק קאי על מלחמת בני ישראל עם מלכות ישמעאל, כי בני ישמעאל בצאתם למלחמה בוטחים בזכות זקנים אברהם שינצחו במלחמה, והנה מלבד ששקר? במינים, אינם נקראים זרע אברהם, שהרי הקב"ה אמר לאברהם כי ביצחק יקרא לך זרע, חוץ מזה, הלא בני ישראל בוטחים בזכות כל שבעת הרועים, ובזכות מגין בעדם להיות נוצחים במלחמה. והנה ידוע דאברהם אבינו נקרא אחד כמאה"כ (יחזקאל לג) אחד הי' אברהם. וזה שאמר הכתוב, **"בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ"**, שהם יצאו אליך בבטחם בזכות אברהם אבינו הנקרא אחד, **"וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ"**, שבזכותם של שבעת הרועים תזכו להתגבר עליהם ולנצחם עד **"יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ"**
ספר "מטעמי שולחן שבת"

הכלל הראשון: "לְמַעַן תִּשְׁפְּלוּ"
"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם לְמַעַן תִּשְׁפְּלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן" (כ.ט. ח)

בספר **"לקח הישיבה"** מובה בשם הגה"צ רבי לייב חסמן זצ"ל: אילו היו נותנים לנו לבחור את סיום פרשת התוכחה, לאחר צ"ח קללות איומות בהם הוזהרנו, בוודאי היינו מפנים קריאה להתחזק לקיום המצוות באופן הנעלה ביותר ואילו התורה מסיימת דוקא בפסוק זה של **"וּשְׁמַרְתֶּם אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת...לְמַעַן תִּשְׁפְּלוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן"**, ללמדנו שהדרך להישמר ממוקשי היצר ולשמירת ציווי התורה בכל פרטים, זה דוקא כאשר תשכילו כאשר תהיו ברי שכל ודעת. זה תמצית כל פרשת התוכחות, שהכלל הראשון הוא **"לְמַעַן תִּשְׁפְּלוּ"**, להפעיל את השכל ובנוסף יש תנאי של **"אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן"** שאיננו מסתפקים ברעיונות מוסריים שאינם עושים מהפכות באדם רק לעשות מעשים בפועל ללמוד ולהתפלל היטב שיהיה ניכר על האדם.

ספר "לתתך עליון"

